

Ο Παλμός των Μηλιωτών

Ε.Η.Μ.

Μέγαρο Παρασκευοπούλου 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΓ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 151, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1996

Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. (0656) 31244 (0651) 76734

ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΓΥΡΩ ΧΩΡΙΑ

Κατά τις βουλευτικές εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου, στην Κοινότητά μας λειτούργησαν δυο εκλογικά τμήματα: Το 118ο Μικτό εκλογικό τμήμα Δεματίου και το 119ο Μικτό εκλογικό τμήμα Μηλιωτών. Σε όλη την Κοινότητα οι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους ήταν 608.

Αναλυτικά κατά εκλογικό τμήμα, τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

1) Εκλογικό τμήμα Δεματίου

Ψήφισαν 218. Άκυρα 3, Λευκά 1, έγκυρα 214.

Έλαβαν:

ΠΑΣΟΚ: 83 (Αργύρης 26, Μαλέσιος 19, Μουτσόπουλος 5, Μωραΐτης 3, Παπούλιας 29, Τσίλη: 1)

Νέα Δημοκρατία: 117 (Δάφνης: 6, Καλογιάννης: 40, Λώρας: 2, Τζιάλλας: 6, Φούσας: 23, Χαραλαμπίδης: 30, Υπέρ κόμματος: 10)

Πολιτική Άνοιξη: 7 (Μπαλωμένος: 5, Ρούκας: 1, Υπέρ κόμματος: 1)

ΚΚΕ: 1 (Αλλυσανδράκης: 1)

ΔΗΚΚΙ: 5 (Κώσης: 2, Μπισιέλας: 1, Τσίντας: 1, Υπέρ κόμματος: 1)

Ολυμπισμός: 1

2) Εκλογικό τμήμα Μηλιωτών

Ψήφισαν 201, Άκυρα 2, Έγκυρα 199, Έλαβαν:

ΠΑΣΟΚ: 116 (Αργύρης: 33, Μαλέσιος: 48, Μουτσόπουλος: 2, Μωραΐτης 2, Παπούλιας: 30, Υπέρ κόμματος: 1)

Νέα Δημοκρατία: 73 (Δάφνης: 3, Καλογιάννης: 21, Λώρας: 2, Τζιάλλας: 4, Φούσας: 16, Χαραλαμπίδης: 23, Υπέρ κόμματος: 4)

Πολιτική Άνοιξη: 4 (Ρούκας: 4)

ΚΚΕ: 4 (Σπύρου: 1, Τασούλας: 3)

ΔΗΚΚΙ: 1 (Κώσης: 1)

Κόμμα Ελλήνων Κυνηγών: 1

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑ ΑΛΛΑ ΧΩΡΙΑ

ΠΑΣΟΚ ΝΔ ΠΟΛΑ ΚΚΕ ΣΥΝ ΔΗΚΚΙ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	161	145	9	7	10	32
ΑΝΘΡΑΚΙΤΗ	41	58	0	0	1	7
ΒΟΒΟΥΣΑΣ	114	99	11	3	5	7
ΓΡΕΒΕΝΙΤΙΟΥ	158	157	6	11	11	11
ΔΙΠΟΤΑΜΟΥ	37	17	0	0	2	5
ΔΟΛΙΑΝΗΣ	24	48	3	0	0	4
ΕΛΑΤΟΧΩΡΙΟΥ	116	112	3	1	4	3
ΙΤΕΑΣ	72	125	6	5	13	5
ΚΑΒΑΛΛΑΡΙΟΥ	74	31	1	3	4	3
ΚΑΛΟΥΤΑ	36	27	0	4	7	0
ΚΑΡΥΩΝ ΖΑΓ.	51	69	0	3	1	5
ΚΑΣΤΑΝΩΝΑ	10	47	3	0	1	1
ΚΡΑΨΗΣ	90	172	2	5	7	19
ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ	163	90	6	7	2	9
ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ	55	42	0	8	8	3
ΜΑΖΙΑΣ	166	209	5	2	10	14
ΜΑΚΡΙΝΟΥ	28	61	2	0	7	2
ΜΕΓ. ΓΟΤΙΣΤΑΣ	248	202	10	11	7	24
ΜΕΓ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	562	399	22	34	47	49
ΜΙΚ. ΓΟΤΙΣΤΑΣ	219	241	2	13	6	16
ΜΙΚ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	268	174	17	12	8	24
ΠΕΤΡΑΣ	164	121	10	4	10	4
ΣΙΤΣΑΙΩΝΩΝ	139	93	4	4	5	11
ΤΡΙΣΤΕΝΟΥ	101	63	2	12	12	5
ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙΟΥ	76	63	7	5	15	6
ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ	470	345	41	36	42	42

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥΣ ΣΤΗ ΜΠΑΛΝΤΟΥΜΑ

Από τη Δ/ση Κτηνιατρικής ανακοινώνεται ότι:

Στα πλαίσια του εκπαιδευτικού της προγράμματος για το 1996 οργανώνεται στη Μπαλντούμα Ιωαννίνων, εκπαίδευση 100 ωρών με θέμα: "Βελτίωση ζωικής παραγωγής - Δημόσια Υγεία - Υγεία Ζώων". Η εκπαίδευση αυτή απευθύνεται σε αγρότες και μέλη των οικογενειών τους που ασχολούνται με την κτηνοτροφία και τα προϊόντα της.

Η εκπαίδευση αρχίζει την 14 - 10 - 1996 και τελειώνει την 11 - 11 - 1996 και οι εκπαιδευόμενοι θα επιδοτηθούν με 600 δραχμές την ώρα.

Όσοι επιθυμούν να παρακολουθήσουν την παραπάνω εκπαίδευση παρακαλούνται να δηλώσουν συμμετοχή μέχρι 11 - 10 - 1996 στη Δ/ση Κτηνιατρικής Ν. Ιωαννίνων.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΔΕΜΑΤΙ

Σ' αυτόν τον τόπο στα χίλια οχτακόσια,
στα χίλια εννιακόσια
γεννήθηκαν πολλοί,
σκλάβοι ή ελεύθεροι πάντα Έλληνες
άξιοι ή άσημοι πάντα αληθινοί.
Βαφτίστηκαν στις εκκλησιές του.
Έμαθαν εδώ τα πρώτα γράμματα.
Τον πότισαν με τον ιδρώτα και το αίμα τους.

Σήμερα δεν ακούγεται παιδιού φωνή.
Αύριο δε θ' ακούγεται καμιά φωνή...
Στα δυο χιλιάδες και... θα μιλούν ίσως
μόνο οι πέτρες ερειπωμένων σπιτιών!

Τα παιδιά σου, αγαπημένο μας ΔΕΜΑΤΙ
σκορπισμένα στη Φιλαδέλφεια, τη Νέα Υόρκη, στην
Αθήνα ή τα Γιάννενα, στο Μόναχο ή το Σίδνεϊ κι όπου
αλλού της γης σου στέλνουν ευλαβικά
το συμβολικό αυτό ενθύμιο - αφιέρωμα με τη
γλυκιά υπόμνηση:

Της δικής σου γης οι σπόροι
φύτρωσαν και πρόκοψαν παντού, στις γης τα πέρατα
ευλογημένος ο καρπός...
τα παιδιά σου, παιδιά της Ελλάδος
παιδιά όλης της γης.

ΛΕΟΝΙΔΑΣ ΧΡ. ΚΟΥΛΑΣ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Και φέτος στις 8 Σεπτεμβρίου, εορτή της
Γεννήσεως της Θεοτόκου, πραγματοποιήθηκε το
ετήσιο πανηγύρι της Παναγίας.

Το πρωί, στο χώρο της εκκλησίας, μετά το
πέρασ της Θείας Λειτουργίας, στήθηκε το καθιε-
ρωμένο γλέντι, παρά τις άσχημες καιρικές συνθήκες
που επικράτησαν.

Το βράδυ αλλά και την παραμονή της γιορτής
έγινε γλέντι στα δυο μαγαζιά του χωριού: του Ηλία
Κίτσιου και του Γιάννη Αγγέλη.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΑΜΟΙ

ΚΥΠΡΟΣ: Στις 31 Αυγούστου έγινε στη Λευκωσία ο γάμος της Βασιλικής Δ. Οικονόμου με τον Κύπριο γιατρό Χρήστο Ντερκ. Ευχόμαστε ζωή ευτυχισμένη!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

1. ΔΕΜΑΤΙ: Την 1η Σεπτεμβρίου τελέστηκε επί-στο μνημόσυνο στη μνήμη του Ευθυμίου Χ. Ζιάβρα.
2. ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ: Στις 22 Σεπτεμβρίου τελέστηκε το ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Δημητρίου Κ. Αγγέλη. Αιώνια τους η μνήμη!

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ: Στις 12 Σεπτεμβρίου έφυγε από τη ζωή η χωριανή μας Αικατερίνη Στ. Φωτιάδη, το γένος Γεωργίου Μπαζαλέκου, σε ηλικία 57 ετών. Τα θερμά συλλυπητήρια στους οικείους της!

Η πίτα στο χωριό μας

Της Γιαννούλας Αρ. Οικονόμου, συν/χου δασκάλας
Η παρακάτω ομιλία με θέμα: “Η πίτα στο χωριό μας” διαβάστηκε από τη συν/χο δασκάλα κ. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου, κατά τις εκδηλώσεις του 1ου Πανδεματιώτικου Ανταμώματος στους Μηλιωτάδες στις 21 Ιουλίου 1996:

Κύριοι, κύριοι προσκεκλημένοι, ξενιτεμένοι χωριανοί από όλα τα μέρη της γης, αγαπητοί χωριανοί και φίλοι,

Στη δεύτερη κατά σειρά πολιτιστική εκδήλωση του χωριού μας για το Πανδεματιώτικο Αντάμωμα εδώ στους Μηλιωτάδες, θα κάνουμε μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν γενικά, για τη ζωή των κατοίκων του χωριού, τη διατροφή, τα διάφορα ήθη και έθιμα, για να φέρουμε τους μεγάλους χρόνια πίσω και να δώσουμε στους νέους λίγα στοιχεία για τη ζωή των παππούδων και προπαππούδων τους.

Το χωριό μας ήταν ορεινό. Οι κάτοικοι φτωχοί. Ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, χρησιμοποιώντας πρωτόγονα μέσα, έχοντας για βοήθη τα βόδια και αργότερα τα μουλάρια για την καλλιέργεια της γης. Η ζωή τους ήταν δύσκολη. Η διατροφή τους στηριζόταν στα προϊόντα που έβγαζαν από τα λιγοστά χωράφια τους και από τα ζώα, που τα περισσότερα ήταν γίδια.

Η βάση ήταν το αλεύρι - καλαμποκίσιο πιο πολύ (αραποστικό) - γιατί έσπερναν πιο πολύ καλαμπόκι και λιγότερο σιτάρι. Το σιτερένιο αλεύρι (καθάριο) το κρατούσαν για ειδικές περιπτώσεις, για καθάριο ψωμί στις γιορτές, στις φιλοξενίες, στα διάφορα οικογενειακά γεγονότα και πιο πολύ για πίτες πετρόπιτες ή ζυμαρόπιτες (προζυμώπιτες).

Από το γάλα των ζώων έφτιαχναν πιο πολύ βούτυρο (αρτυμή) όπως το έλεγαν και το χρησιμοποιούσαν σε όλα σχεδόν τα φαγητά αντί για λάδι εκτός από τις μέρες της σαρακοστής. Τις σαρακοστές τις κρατούσαν όλες μικροί και μεγάλοι. Από το ξυνόγαλο έκαναν τη μυζήθρα (γκίτζα), την οποία είτε έτρωγαν με ψωμί, είτε την έριχναν στις πίτες. Ακόμη έφτιαχναν γιαούρτι, τυρί και γαλοτύρι από γάλα που τα μάζευαν στο ασκί (δέρμα ζώου ξυρισμένο).

Ζώα έσφαζαν μόνο τις μεγάλες γιορτές Χριστούγεννα - Απόκριες - Πάσχα ίσως και το

ματά τους, που πήραν όλοι το πτυχίο Αγγλικών. ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΚΙΤΣΙΟΣ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Απευθύνω τα θερμά μου συγχαρητήρια στην εγγονή μου Ειρήνη Χρ. Παππά που εισήχθη στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δασκάλων Θεσσαλονίκης και επίσης στην εγγονή μου Φανούλα Δ. Κροκίδη, η οποία πήρε το πτυχίο Αγγλικών. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ν. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ

Κων/νος Αλκιβ. Αγγέλης: 10.000 δρχ.
Στέργιος Μαυρογιώργος: 1.000 δρχ.

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Η χωριανή μας Ειρήνη Χρ. Παππά εισήχθη στο Παιδαγωγικό Δασκάλων Θεσσαλονίκης. Τα θερμά μας συγχαρητήρια!

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Απευθύνω τα θερμά μου συγχαρητήρια στους μαθητές μου Ευθύμιο Ηλ. Κίτσιο και Γεωργία Χρ. Οικονόμου και στα τμή-

“Ο ΠΑΛΜΟΣ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ”

Μηνιαία έκδοση του Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάδων Ζαγορίου Υπεύθυνος έκδοσης ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

1. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου
2. Ελένη Δ. Τσικουρά
3. Αικατερίνη Τσιτάκαλου - Αγγέλη
4. Βασίλειος Κ. Σπύρου
5. Γλυκερία Γ. Μπαζαλέκου

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Εσωτερικού: δρχ. 1000
Εξωτερικού: δολάρια 20
μόρκα 30

Τα ενοπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις της εφημερίδας ή του Συλλόγου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Βασίλειος Κ. Σπύρου
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

1. Αριστοτέλης Ε. Οικονόμου
2. Γιαννούλα Αρ. Οικονόμου
3. Δημήτριος Β. Οικονόμου
4. Βασίλειος Α. Παπαευθυμίου

Δεκαπενταύγουστο. Είχαν και κότες για κανένα αυγό. Τα αυγά τα είχαν πρόχειρα για τη φιλοξενία ξένων. Το φαγητό που έπαιζε σπουδαίο ρόλο στη διατροφή αλλά και στις διάφορες εκδηλώσεις ήταν η πίτα.

Θα αναφερθώ τώρα στις Δεματάτικες πίτες που ήταν οι πιο πλούσιες σε είδη.

Είκοσι τουλάχιστον είδη πίτας είναι γνωστά σε μας που τις φτιάχναμε κιόλας. Ίσως πιο παλιά να έφτιαχναν και άλλα είδη πίτας οι προγιαγιάδες μας. Ο τρόπος ζωής των προγόνων μας τους ανάγκαζαν να σκεφτούν διάφορους τρόπους να φτιάχνουν τα φαγητά τους και κυρίως τις πίτες.

Τα υλικά που χρησιμοποιούσαν ήταν ό,τι έβγαζαν στο χωριό: αλεύρι, βούτυρο, γκίτζα, αυγά, κρέας και άλλα.

Σαν αραιοκατοικημένο χωριό είχαν τα χωράφια μακριά από τα σπίτια τους. Έτσι έπρεπε να πηγαίνουν μακριά για δουλειά. Η πίτα ήταν το μόνο φαγητό που μπορούσαν να το παίρνουν μαζί τους στα χωράφια εύκολα. Ακόμη η Δεματάτικη πίτα ήταν και χορταστικό φαγητό, είτε προζυμώπιτες (ζυμαρόπιτες), είτε πετρόπιτες με πολλά φύλλα.

Οι γυναίκες ξυπνούσαν πριν ξημερώσει, έφτιαχναν γρήγορα-γρήγορα την πίτα, την έψηναν στη γάστρα και όταν ξημέρωνε για τα καλά, ήταν όλα έτοιμα για το ξεκίνημα.

Τα είδη της πίτας που τουλάχιστον γνωρίζουμε είναι: (πρώτα οι ζυμαρόπιτες - προζυμώπιτες).

1) Προζυμώπιτα αραποστική (με καλαμποκίσιο αλεύρι)

2) Προζυμώπιτα καθάρια (με σιτερένιο αλεύρι)

3-4) Ανεβατές. Οι δυο παραπάνω στις οποίες έβαζαν και λίγο προζύμι (μαγιά) και τις άφηναν να φουσκώσουν λίγο.

5-6) Κολοκυθόπιτες. Στις προζυμώπιτες έβαζαν κολοκύθι τριμμένο.

7-8) Αν έβαζαν κρεμμύδια τριμμένα τις έλεγαν κρεμμυδόπιτες.

9) Αν στην καλαμποκίσια προζυμώπιτα έβαζαν πατάτες τριμμένες σε λεπτές φέτες καβουρδισμένες την έλεγαν πατατόπιτα.

10) Η κασιόπιτα γινόταν με 3-4 φύλλα από καλαμποκίσιο αλεύρι και ανάμεσα κρεμμύδια ψιλοκομμένα, βούτυρο και γκίτζα.

11) Η μπλατσαριά με καλαμποκίσιο αλεύρι πάνω κάτω και στη μέση λάχανα.

Πίτες που είχαν στη μέση γέμιση ήταν:

συν. στη σελ. 3

Η πίτα στο χωριό μας

συν. από σελ. 2

12) Κοφτόπιτα. Πάνω κάτω σιταρένια φύλλα και στη μέση μπλιγούρι βρασμένο και καβουρδισμένο με βούτυρο.

13) Τραχανόπιτα. Στη μέση τραχανά βρασμένο καβουρδισμένο με βούτυρο.

14) Μακαρονόπιτα. Στη μέση μακαρόνια βρασμένα.

Οι πίτες με πολλά φύλλα ήθελαν καλύτερη τέχνη:

15) Λαχανόπιτα. Κάθε φύλλο και λάχανα βούτυρο και γκίτζα. Ίδια ήταν και η πρασόπιτα με πιο πολλά πράσα.

16) Ριζόπιτα με ρύζι βρασμένο σε κάθε φύλλο.

17) Κολοκυθόπιτα. Με κολοκύθι τριμμένο και λίγο ρύζι βρασμένο ή τραχανά και λίγα πράσα.

18) Γαλατόπιτα. Γάλα, αυγά, βούτυρο σε κάθε φύλλο.

19) Κρεατόπιτα. Σε κάθε φύλλο βούτυρο και ζωμό από το βρασμένο κρέας και επάνω βρασμένο ρύζι με το ζωμό πάλι και το κρέας τοποθετημένο πάνω από την πίτα. Στην κρεατόπιτα έκαναν και κόθρο γύρω γύρω στο ταψί.

20) Στην πατατόπιτα έριχναν σε κάθε φύλλο πατάτα ψιλοκομμένη και καβουρδισμένη με κρεμμυδάκι.

21) Και κρεμμυδόπιτα έφτιαχναν με πολλά φύλλα. Κρεμμύδια ψιλοκομμένα, βούτυρο και γκίτζα.

22) Στην πρώτη θέση όμως ήταν η πετρόπιτα, πίτα με πολλά φύλλα και μέσα βούτυρο, γκίτζα ή τυρί. Την πετρόπιτα την έφτιαχναν πάντα στις καλύτερες μέρες, στις γιορτές για τους καλοξενούμενους, για να την πάνε κάπου δώρο, για κανίσκι (δώρο) στο γάμο, για παρηγοριά σε λυπημένους, σε λεχώνες κ.τ.λ.

Στο γάμο πέρα από τα κανίσκια που πήγαιναν πίτες οι συγγενείς (αντί για δώρα), πίτα έκοβε ο γαμπρός στο σπίτι της νύφης και ο νουνός στο σπίτι του γαμπρού μετά τα στέφανα.

Ανάλογο ήταν και το τραγουδί σε κάθε περίπτωση:

Κόβει ο κυρ γαμπρός την πίτα
με αργυρόχρυσο μαχαίρι
κι από πάνω απ' το μαχαίρι
έχει το χρυσό του χέρι κ.τ.λ.

Το ίδιο και για το νουνό.

Αυτές τις πίτες τις έκοβαν μικρά κομματάκια και τις μοίραζαν σ' όλο τον κόσμο του γάμου.

Την Πρωτοχρονιά για βασιλόπιτα έφτιαχναν κρεατόπιτα ή τυρόπιτα και μέσα έβαζαν το φλουρί.

Τις Απόκριες την πρώτη Κυριακή έφτιαχναν κρεατόπιτες και την άλλη Κυριακή τυρόπιτα.

Ακόμη την Πεντηκοστή μοίραζαν και στην εκκλησία πίτα.

Επίσης στα πανηγύρια, που τότε ήταν ημερήσια και υπαίθρια, οι πίτες είχαν την πρώτη θέση. Το μεσημέρι έτρωγαν κάπου κοντά στην εκκλησία κάτω απ' τον παχύ ίσκιο των δέντρων και το φαγητό τους ήταν πετρόπιτα. Ήταν ανοιχτό τραπέζι και τα φαγητά εκτεθειμένα στο κοινό. Η πίτα έπρεπε να είναι καλοφτιαγμένη γιατί ήταν ο καθρέπτης της νοικοκυράς. Για το πανηγύρι και το γάμο πρόσεχαν ακόμη περισσότερο οι γυναίκες στην τέχνη της πίτας γιατί ήξεραν ότι απ' εκεί θα κριθεί η νοικοκυροσύνη τους. Και αφού η πίτα ήταν ο καθρέπτης της νοικοκυράς έπρεπε η κάθε γυναίκα να ξέρει να κάνει καλές πίτες και ειδικά λεπτά φύλλα. Έτσι στα κορίτσια παλιά στο χωριό μας από τα πρώτα τους παιχνίδια, ο προσανατολισμός δινόταν προς το ζύμωμα και το πλάσιμο. Από τα τρία του ακόμη χρόνια, όταν η μαμά έπλαθε πίτα το μικρό κοριτσάκι

με λίγο ζυμαράκι, προσπαθούσε να ανοίξει και εκείνο φύλλο πάνω στο σκαμνάκι με το αδράχτι της γιαγιάς. Αυτό ήταν το παιχνίδι του αλλά και το μάθημά του. Μεγαλώνοντας σιγά - σιγά μάθαινε να ανοίγει φύλλα και να φτιάχνει πίτα. Ίσπου να φτάσει στην ηλικία

του γάμου η κοπέλα έπρεπε να γίνει άριστη στο φτιάξιμο της πίτας. Υπήρχε έθιμο παλιά μετά το γάμο η νύφη να περνά μια δοκιμασία. Έπρεπε να φτιάξει πίτα μπροστά στα πεθερικά της, τα κουνιάδια της ίσως και παρουσία άλλων συγγενών ή γειτόνων. Οι δε δικοί της γονείς ήταν πάντα απόντες γιατί έπρεπε να τους δει μετά από, οχτώ μέρες στα πιστόφια. Ήταν δύσκολη αυτή η δοκιμασία αν λάβουμε υπ' όψη ακόμη ότι η νύφη για πρώτη φορά πήγαινε στο σπίτι του γαμπρού. Στο γάμο, τα δε σύνεργα για την πίτα τα χρησιμοποιούσε για πρώτη φορά. Δεν ήταν λίγες εκείνες οι νύφες που ενώ ήταν άριστες τεχνίτισσες στην πίτα, πάθαιναν σοκ και αποτύχαιναν και η αποτυχία τους αυτή πολλές τις συνόδευε σε όλη τους τη ζωή. Στην πρώτη οικογενειακή παρεξήγηση μεταξύ των άλλων προσβλητικών λόγων ήταν και το “εσύ ούτε πίτα δεν μπόρεσες να φτιάξεις”.

Τα σύνεργα για το φτιάξιμο της πίτας ήταν:

- Το σκαφίδι (σκάφη) για το ζύμωμα
- Το πλαστήρι να ανοίγουν τα φύλλα επάνω
- Ο πετρούιάρης για το άνοιγμα του φύλλου
- Το ταψί για την τοποθέτηση της πίτας
- Η γάστρα για το ψήσιμο

Η πίτα έμπαινε στην τάβλα (τραπέζι) με το ταψί, αφού πρώτα την έκοβαν.

Και σήμερα η πίτα συνεχίζει να κρατά κάποια θέση στο τραπέζι με τη διαφορά ότι σήμερα αποτελεί συμπλήρωμα και όχι κυρίως γεύμα.

Μπροστά σας έχουμε δείγματα από όλες σχεδόν τις Δεματάτικες πίτες. Και στα τραπέζια οι κοπέλες μας θα μοιράσουν πίτες που έφτιαξαν οι γυναίκες του χωριού. Αυτές δεν είναι μόνο παλιές Δεματάτικες πίτες, αλλά διάφορες, γιατί και οι νύφες μας που κατάνονται από άλλα χωριά έχουν φτιάξει πολύ ωραίες πίτες. Και σήμερα οι κοπέλες μας ξέρουν να φτιάχνουν πίτες, δεν μπαίνουν μόνο στη δοκιμασία των εξετάσεων μετά το γάμο τους...

Τελειώνοντας αισθάνομαι την υποχρέωση εκ μέρους όλων και μένα προσωπικά να σας ευχαριστήσω που είχατε την υπομονή να με ακούσετε. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τους ξενιτεμένους χωριανούς μας που παρευρίσκονται εδώ και τους παρακαλούμε να μεταφέρουν τους χαιρετισμούς μας και την αγάπη μας μετά την επιστροφή τους στους άλλους χωριανούς μας εκεί που βρίσκονται ο κάθε ένας και ευχόμαστε να είναι πάντα καλά.

Καλή αντάμωση και πάλι!

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Δεματίου πήρε τις εξής αποφάσεις:

1) Αποδέχεται επιχορήγηση 800.000 δρχ. για επισκευές σχολείων και μεταβιβάζει το ποσό αυτό στις Σχολικές Επιτροπές του Δημοτικού Σχολείου και Γυμνασίου Μηλιωτάδων, για την κατασκευή των απαραίτητων έργων επισκευών των σχολείων.

2) Εγκρίνει το σχέδιο βελτίωσης βοσκοτόπων περιόδου 1996-1999.

3) Ψηφίζει κανονισμό ύδρευσης και άρδευσης από την πηγή Λέπιανη.

4) Συστήνει Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία: “Πνευματικό Κέντρο Κοινότητας Δεματίου”

5) Προτείνει την τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου οικισμού Μηλιωτάδων, ως εξής: α) Χαρακτηρίζει ως οικοδομήσιμη έκταση 300 περίπου τ.μ. εντός της πλατείας του οικισμού, με σκοπό την ανέγερση Πνευματικού Κέντρου β) Δημιουργεί στο αριθ. 129 χέρσο τεμάχιο δυο οικοπέδα άρτια και οικοδομήσιμα και παραμένει η υπόλοιπη έκταση χέρση κοινόχρηστη γ) Χαρακτηρίζει στο αριθ. 76 χέρσο τεμάχιο ένα οικοπέδο άρτιο και οικοδομήσιμο και ένα να παραμείνει χέρσο κοινόχρηστο και δ) Χαρακτηρίζει οικοδομήσιμη κοινοτική έκταση εντός οικισμού στη θέση “Αντράλα”.

Σημειώνουμε ότι όλες αυτές οι τροποποιήσεις για να γίνουν εφαρμοστές πρέπει να εγκριθούν από το Συμβούλιο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΣΧΟΠ) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων.

συν. στη σελ. 4

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΟΥΣ ΒΟΤΑΝΣΑΙΟΥΣ

Δημοσιεύουμε απομαγνητοφωνημένη την ομιλία του χωριανού μας μετανάστη στην Αμερική κ. Κων/νου Δ. Θεοδώρου, η οποία εκφωνήθηκε κατά τις εκδηλώσεις του 1ου Πανδεματιώτικου Ανταμώματος στις 26 Ιουλίου 1996, στους Βουτανσαίους:

Αυτά τα πρόσωπα κι αυτές οι φάτσες! Πω πω πω φάτσες! Μασιαλά! μασιαλά! μασιαλά!

Αιδεσιμώτατε παπα - Πέτρο, κύριε Πρόεδρε του χωριού μας, ε ρε Φωτεινή... Μπράβο σου Φωτεινή, μπράβο σου, μπράβο σου! Οι Πρόεδροι των Συλλόγων και όλοι εσείς που ήρθατε από εδώ. Πόσο δύσκολο ήταν να έρθετε σήμερα από την Καμπέραγα, κι από τα Γιάννενα, την Αθήνα, τη Φιλαδέλφεια και τη Νέα Υόρκη. Κάτι συμβαίνει, κάτι συμβαίνει! Θα μας πάρει μέρες και χρόνο να το εννοήσουμε και να του δώσουμε την πραγματική του βαθύτερη σημασία αυτών των δυο εβδομάδων και αποκλειστικώς απόψε.

Πριν αρχίσουμε θέλω να θυμηθούμε τους χωριανούς, συγγενείς και φίλους που είναι ασθενείς. Να ξέρουν όλοι οι χωριανοί ότι νοερώς είμαστε μαζί τους και τους ευχόμαστε περαστικά.

Αλλά, αγαπητοί μου χωριανοί, πάντοτε εδώ ερχόμαστε να φάμε και να πιούμε και ποιος θα μπει πρώτος στο χορό και πάντοτε ερχόμαστε εδώ γι' αυτή τη δεδομένη, αόριστη πατρική και φιλική στοργή. Αλλά απόψε εσείς από εδώ και εμείς από εκεί ήρθαμε να διεκδικήσουμε τον τόπο, το περιβάλλον, το παρελθόν και τον πολιτισμό μας.

Αλλά πρώτα να μου επιτρέψετε να πω δυο λόγια για το θέμα της “βελέντζας”. Έχει μεγαλύτερη σημασία και συμβολικώς και μεταφορικώς και επί το πλείστον για εμάς που φύγαμε στο εξωτερικό.

Ήμουν 13 χρονών. Πήγα στο γυμνάσιο. Γύρισα για τις διακοπές των Χριστουγέννων κι άρχισαν τα κρύα. Η μάνα μου η Σοφία - που πάντα μου έλεγε να μη λες πολλά και πέστα καλά - μου έδωσε μια χοντρή βελέντζα. Δεν πέρναγε κρύο μέσα ούτε στο Βόρειο, Πόλο. Πήρα αυτή την βελέντζα, με πήρε ο πατέρας μου, με πήγε στη Ντραμπάτοβα. Από εκεί πήρα εγώ αυτή τη βελέντζα, χωρίς σακκούλα στα χέρια, πήρα το καίκι και πήγα στο Μώλο. Όταν έφτασα στο Μώλο, αγαπητοί μου, άρχισα να ιδρώνω. Στενοχωρημένος ιδρώνω, διότι φοβόμουν ότι αυτοί - ποτέ δεν ξέρουμε ποιοί είναι αυτοί - ότι θα με γέλαγαν που ήμουν χωριάτης, που είχα τη βελέντζα και ότι ήμουν άγριος για τον πλούτο του πολιτισμού μας. Ίδρωνα και αισθανόμουν κατώτερος.

Για να πούμε δυο λόγια για τον πολιτισμό μας. Όλοι αυτοί που έγραψαν από έξω, οι ξένοι, για τον πολιτισμό μας, όπως ο Λόρδος Βύρων που αγάπησε την Ελλάδα και ερωτεύτηκε την Ήπειρο, τον τόπο μας, ο Χάμοντ που περιηγήθηκε 150 χωριά στην Ήπειρο - από το εξωτερικό μια διαφορετική άποψη - η Κέλβιν που έγραψε για τους Εβραίους των Ιωαννίνων και για τον τόπο μας, όπως ήταν και πριν του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Και είπαν αυτοί ότι ο πολιτισμός του τόπου μας δεν είναι μόνο τα αγάλματα, δεν είναι μόνο ο Παρθενώνας κι ο Μαραθώνας και η Ολυμπία και όλα αυτά, αλλά είναι κάτι το αβαρές, κάτι το άπειρο, άθικτο, άρρυθμο, αόριστο, τα οποία όλα εννοούν τρόπο.

Ας πούμε λίγα λόγια για τον τόπο μας εδώ. Εκείνα τα χρόνια ο τόπος ήταν λίγο άγριος, δεν είχαμε νερά να ποτίσουμε τα καλαμπόκια, είχαμε αρρώστιες, είχαμε φτώχειες, είχαμε πολέμους, αλλά δεν υποκύψαμε. Κι αυτό κάτι εννοεί. Τι είδους κόσμος είμαστε. Και το ότι δεν υποκύψαμε τότε, γι' αυτό είμαστε ελεύθεροι σήμερα. Αυτό δεν είναι πολιτισμός.

Εσείς οι φάτσες κι αυτά τα πρόσωπα! Λένε οι Αφρικάνοι ότι χρειάζεται ένα ολόκληρο χωριό για να μεγαλώσουν ένα παιδί. Όχι μόνο οι γονείς, οι παππούδες, οι συγγενείς, η εκκλησία και το σχολείο. Εσείς κι εσύ κι εσύ κι εσύ κι αυτός κι αυτή κι αυτός κι αυτός μεγάλωσαν εμένα κι εσένα κι αυτόν κι αυτή κι αυτή ... Αυτός δεν είναι πολιτισμός; Κυρίες και κύριοι

το Παρίσι, η Αθήνα, η Ρώμη, η Νέα Υόρκη, πολιτισμένες πολιτείες δεν έχουν μονοπώλιο στον πολιτισμό κι εμείς δεν έχουμε μονοπώλιο στην άγνοια. Πόσες φορές σ' αυτές τις μεγάλες πολιτείες έχει ενωθεί ο κόσμος, χωρίς προσωπικό συμφέρον, για κάτι το κοινό, κάνοντας αυτή την πρωτοβουλία, που όπως λένε οι Κινέζοι: για κάθε μεγάλο και μακρινό ταξίδι με σκοπό και προορισμό αρχίζει με το πρώτο βήμα. Και το πρώτο βήμα νομίζω ότι άρχισε απόψε.

Το περιβάλλον τι αξία θα του δώσουμε; Σ' αυτά τα χόρτα, τα βουνά, όταν βασιλεύει ο ήλιος στους Ασπραγγέλους, σ' αυτή την ιδιαίτερη μυρουδιά μετά από μια βροχή; Όλοι μας εδώ μοιραζόμαστε τον ίδιο τόπο, τα ίδια βουνά, τα ίδια μονοπάτια, τα ίδια Ρουβέτσια, τα ίδια χαντάκια κι ας είναι ξερά, και επί το πλείστον τις ίδιες οικογένειες. Γι' αυτό πιστεύω ότι ο τόπος αυτός ανήκει σ' εμάς κι εμείς σ' αυτόν τον τόπο. Ας είμαστε έξω μακριά, υποσυνειδήτως είμαστε

εδώ και οπωσδήποτε νοερώς εδώ ανήκουμε. Έχουμε δοξαστεί με τέτοιες ομορφιές και ο τόπος μας ανήκει σ' εκείνους που πιστεύουν ότι μια μέρα θα είναι δυνατόν να ξεχάσουν το θέμα της “βελέντζας”, να το αφαιρέσουν. Ανήκει σ' εκείνους που έχουν γνωρίσει όλοι το ιδιαίτερο λευκό φως, που οδηγεί στο φως της σοφίας, ότι μια μέρα θα πάμε ένα βήμα πιο κοντά στο στάδιο αληθείας, ειλικρίνειας, σοφίας και ευφύας. Σ' αυτούς που κυνηγούν αυτό το όνειρο ότι μια μέρα κι αυτοί θα πάνε σ' αυτό το θαυμάσιο τόπο, να ξαναανακαλύψουν τους πραγματικούς εαυτούς τους.

Ποτέ δεν πίστευα ότι μια μέρα, σ' αυτά τα καθεστώτα και με αυτά τα πρόσωπα, θα μου δινόταν εμένα η ευκαιρία να πω δυο λόγια. Αυτά αν τα συνεχίσουμε, αν είμαστε ικανοί, γιατί στο τέλος θα μετρηθούμε τι μέρους λάβαμε, τι προσπάθεια κάναμε για να συμφιλιώσουμε και όχι για να διεκδικήσουμε και να διαιρέσουμε. Τότε θα είμαστε άξιοι κι αυτό θα είναι το κληροδότημα στα παιδιά μας και στα εγγόνια μας και στις ερχόμενες γενεές.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

συν. από σελ. 3

6) Ορίζει τον κοινοτικό σύμβουλο Ιωάννη Σιουλα ως οριοδείκτη για τον έλεγχο των σιτηρών του Ολοκληρωμένου Συστήματος περιόδου 1996.

7) Αποδέχεται οικονομική ενίσχυση 2.000.000 δρχ. από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για κάλυψη αναγκών της Κοινότητας.

8) Ψηφίζει πίστωση 700.000 για την περίφραξη του αύλειου χώρου του κλειστού Δημοτικού Σχολείου Βουτανσαίων.

Με την απόφαση δεν συμφωνεί ο κοινοτικός σύμβουλος Κων/νος Ξήτας ισχυριζόμενος ότι πρέπει να γίνουν εργασίες συντήρησης του κτιρίου.

9) Ψηφίζει πίστωση 354.000 δρχ. για την πληρωμή του εργολάβου για την αποκατάσταση της κατόλισθησης του αρδευτικού Μηλιωτάδων. Σημειώνεται ότι από το Συμβούλιο Περιοχής δόθηκαν άλλες 900.000 δρχ. για το σκοπό αυτό.

Ο κοιν. σύμβουλος Κων/νος Ξήτας δεν συμφωνεί επειδή οι εργασίες αποκατάστασης έγιναν το μήνα Ιούνιο και η απόφαση παίρνεται τώρα.

ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΕΙΣ

Στις 16 Σεπτεμβρίου έγινε η δημοπράτηση του έργου: Αντιπλημμυρικά έργα προστασίας γεφυρών και οχθών των ποταμών Μεταοβίτικο, Ζαγορίτικο, Βάρδα και γεφυρών επί της 38ης επαρχιακής οδού από Πυρσόγιαννη, Βούρπιανη, Ασημοχώρι, Γοργοπόταμο, προϋπολογισμού 55.000.000 δρχ.